

*Іващенко Оксана Андріївна,
кандидат економічних наук,
завідувач кафедри економіки та менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОСТІ У ФОКУСІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

25 вересня 2015 року всі 193 країн-членів ООН одностайно схвалили *Порядок денний для цілей сталого розвитку*, який містив 17 цілей сталого розвитку (ЦСР), завдяки чому сталий розвиток став ключовим принципом глобальної співпраці і національного розвитку. Порядок денний – 2030 містить декларативні положення щодо бажаного майбутнього напрямку людського розвитку разом із програмою дій до 2030 року. Він визначає перспективні цілі, часто виражені в кількісному вимірі, сформульовані на основі всеосяжних консультацій з країнами в попередній період. Вперше прийнято порядок денний світового розвитку, який об'єднує широкий спектр декларативних цілей інклюзивного соціально-економічного розвитку, що мають глобальне охоплення, включаючи океани, прісну воду, біорізноманіття та клімат, тобто фактично дорожню карту для переосмислення сталого розвитку як порядку денного для народів і планети для досягнення процвітаючого і справедливого світу в планетарних кордонах. В прийнятому через декілька тижнів (12 грудня 2015 року) Паризькому порядку денному ще раз повторено основну мету сталого розвитку і встановлено погоджену верхню межу антропогенного глобального потепління «набагато нижче 2°C» і «докладання зусиль для обмеження підвищення температури до 1,5°C» (UNFCCC, 2015). Робочим порядком денним, прийнятим у Аддис-Абебі 16 липня 2016 року надано нову глобальну концепцію фінансування Порядку денного – 2030 і підкреслено важливість науки, технологій та інновацій для досягнення ЦСР.

Ініціатива «Світ у 2050 році» (TWI2050) [1] покликана продемонструвати, як можна досягти ЦСР в планетарних кордонах, забезпечуючи процвітання, соціальну інтеграцію, добре управління для всіх. TWI2050 – це глобальна дослідницька ініціатива, розпочата Міжнародним інститутом аналізу прикладних систем (International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA)), Мережею рішень щодо сталого розвитку («Sustainable Development Solutions Network» (SDSN)) і Стокгольмським центром стійкості («Stockholm Resilience Centre» (SRC)). Ця ініціатива об'єднує в мережу понад 150 учасників, включаючи провідних політиків, аналітиків, групи з моделювання на аналізі з 60 організацій усього світу, для співпраці з метою створення шляхів у напрямку сталого майбутнього і концепцій політики, необхідних для реалізації ЦСР і, що найбільш важливо, для досягнення необхідних трансформаційних змін.

Країни-члени ООН визначають сталий розвиток як такий світ, в якому всі країни живуть в умовах економічного процвітання, соціальної інтеграції та екологічної сталості. Ці економічні, соціальні та екологічні цілі іноді називають «потрійною нижньою межею» (англ. «triple bottom line»). Порядок денний –

2030 підкреслює, що людський, економічний, соціальний та екологічний розвиток повинен спиратися на добре управління і глобальну співпрацю, які часто називають четвертою основою сталого розвитку. Кожна з 17 ЦСР робить внесок у ці чотири виміри, тобто процвітання, соціальну інтеграцію, екологічну сталість і добре управління.

Ці ЦСР є «універсальними» в тому сенсі, що вони застосовні для всіх країн і всіх народів, що їх населяють. Вони також є «цілісними» – оскільки всі 17 ЦСР повинні досягатися в узгоджений спосіб [2;3]. В Порядку денному – 2030 постійно зазначається, що остронь не має залишитися ніхто (жодна країна, регіон або ЦСР). ЦСР – це величезний дар людству і створення нового «суспільного договору» для світу.

Універсальність ЦСР є унікальною не тільки з точки зору встановлення моральних норм для соціальної інтеграції та права на гідне життя для всіх, а й у підкреслюванні обов'язку всіх країн щодо співпраці для досягнення глобальних екологічних цілей, таких як «набагато нижче межі у 2°С», що міститься у Паризькій угоді. Оскільки людська діяльність вже вийшла за багато меж сталого розвитку (таких як екстенсивне використання землі, яке серйозно загрожує біорізноманіттю, і концентрація парникового газу, яка загрожує стабільності клімату), відтак перетнувши планетарні межі, всі країни повинні взяти на себе частину глобальної відповідальності за досягнення глобально погоджених екологічних цілей [2; 4]. ЦСР також є взаємопов'язаними і взаємозалежними, оскільки багато з них пов'язані з декількома вимірами сталого розвитку:

Процвітання означає, що основні потреби задовольняються для всіх, і включає ЦСР 1 (подолання бідності), ЦСР 2 (подолання голоду), ЦСР 3 (здоров'я для всіх), ЦСР 4 (освіта для всіх), ЦСР 6 (постачання та очищення води), ЦСР 7 (сучасна енергетика для всіх), ЦСР 8 (гідне місце роботи для всіх) і ЦСР 9 (сучасна інфраструктура для всіх). Соціальна інтеграція означає, що всі члени суспільства мають можливість для процвітання, і включає ЦСР 5 (статеву рівність), ЦСР 10 (скорочення нерівності) і ЦСР 16 (свобода від насильства).

Екологічна сталість означає, що кліматична система є стабільною, біорізноманіття збережено, екосистеми працюють нормально, прісна вода забезпечена, сільські та міські поселення захищені від забруднення і здатні витримати кліматичні шоки, і включає ЦСР 6 (постачання прісної води), ЦСР 11 (сталі міста), ЦСР 12 (стале виробництво і споживання), ЦСР 13 (безпека клімату), ЦСР 14 (збереження морських екосистем) і ЦСР 15 (збереження земних екосистем), а також опосередковано присутня в інших ЦСР, таких як ЦСР 2, яка знаменує кінець голоду і тому залежить від сталого сільського господарства.

Концепція доброго управління відводить інтеграції держави і недержавних суб'єктів центральне місце в політичному процесі. Добре управління – це коли уряди слідуєть принципу верховенства закону, підзвітні своїм громадянам і провадять правосуддя на засадах справедливості, а недержавні організації є проактивними учасниками і частиною системи управління. Звідси слідує, що вони співпрацюють з іншими країнами. Добре управління є центральним аспектом ЦСР 16 (верховенство закону, відсутність корупції) і ЦСР 17 (глобальна співпраця і партнерство для реалізації ЦСР) і явно присутнє в інших

ЦСР, таких як ЦСР 10 стосовно соціальної та політичної рівності та ЦСР 5 стосовно статевої рівності. ЦСР 16 – це не тільки ціль в собі, а також допоміжний засіб для інших ЦСР. Отже, добре та інклюзивне управління розглядається як передумова для об'єднання і узгодження поглядів щодо добробуту на місцевому, національному і глобальному рівні. Кожна з 17 ЦСР робить внесок у чотири виміри: процвітання, соціальну інтеграцію, екологічну сталість і добре управління (від місцевого до глобального рівня).

Список використаних джерел

1. TWI2050 Report: Transformations to Achieve the Sustainable Development Goals. (2018). IIASA. Retrived from: www.twi2050.org
http://www.iiasa.ac.at/web/home/research/twi/TWI2050_Report_web-small-071018.pdf.
2. Резнікова Н. В. Глобальні і регіональні екологічні проблеми. Київ: Вістка, 2016. 324 с.
3. Reznikova N. (2016). Transnationalization as an aggravator of the nature use problem: challenges on the way to sustainable development // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». №7. URL:
http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/16336.
4. Reznikova N. (2016). Ecological imperatives for extension of globalization processes: problem of economic security // Інвестиції: практика та досвід. № 21. С. 23-26.

*Кобилинська Тетяна Василівна,
доктор економічних наук, доцент,
кафедра підприємництва, фінансів та оподаткування
Університет ДФС України;
Мотузка Олена Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент,
кафедра економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ РАХУНОК ВИТРАТ НА ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА: ДОСВІД НІДЕРЛАНДІВ

Рахунки витрат на охорону навколишнього природного середовища відображають дані, повністю сумісні з даними, представленими відповідно до системи еколого-економічного обліку про витрати на охорону навколишнього середовища (далі по тексту ВОНПС), тобто економічні ресурси, що виділяються підрозділами-резидентами на охорону навколишнього природного середовища.

Рахунки дозволяють відобразити національні ВОНПС, які визначаються як сума використання екологічних послуг з боку резидентів, валове нагромадження капіталу для екологічної діяльності і перекази, які не є аналогами попередніх складових, за вирахуванням фінансування рештою світу.